

Dzīvei vajag gaismu

Tā ir rinda no **Dāvida Rubena** nupat izdotā dzejas krājuma. Dāvids ir jaunielis no Līvānu novada Rudzātu pagasta, pašlaik studē ekonomiku 3.kursā Rīgā, līdztekus strādā nodibinājumā “Vītolu fonds”. Pirms tikšanās ar Dāvidu, ielūkojoties interneta resursos, uzzināju, ka draugi, kolēģi, bijušie skolotāji viņu raksturo kā jaunieli ar plašu sirdi un daudzpusīgiem talantiem. Kā Dāvids atzina mūsu sarunā, jo vairāk cilvēks dara, jo vairāk izdara. Un jaunība nav šķērslis ne tikai rakstīt dzeju un prozu, bet arī izdot pirmo dzejoļu krājumu “Tā pil laiks”.

1 DZEJA SEVIS SAKĀRTOŠANAI, IEPAZĪŠANAI

“Dzeja ir izteiksmes veids, kurā savas domas varu izteikt koncentrētā veidā, precīzi. Līdz ar to dzejas rakstīšana man palīdz sakārtot notiekošo prātā. Rakstīt sāku jau pamatskolā. Sākotnēji tā bija dalība radošo darbu konkursos, vēlāk sapratu, ka rakstīšana ir ne tikai process pēc nepieciešamības vai ka tev to liek darīt, bet ir vajadzīga man pašam. Caur to varu izteikt sevi, savas emocijas un sajūtas. Rakstīšana kā meditatīvs process.

Galvenais, lai būtu emocionālā bāze, uz kuras pamata rakstīt. Ja tajā brīdī nav emociju, ir ļoti sarežģīti. Dažkārt saku, ka rakstīt dzeju ir kā noskriet sprintu īsā laikā. Pēc tā esi noguris, esi no emocijām atbrīvojies, sakārtojies sevi. Tehniski jāpiekrīt, ka vajag

klusumu, bet nevis apkārt, drīzāk iekšējo klusumu, lai nav domu, ka vēl jāpabeidz studiju darbs vai steidzami gaida citi darba pienākumi.

Dzejoļu krājums “Tā pil laiks” runā par laika ritējumu. Galvenā doma ir par mirkļu tveršanu, mirkļa projicēšanu arī uz priekšu. Dzejoļi ir ne tikai par to, ko jauns cilvēks pats ir piedzīvojis, bet arī no vecāka cilvēka skatījuma. Dzejoļi ir emocijās ietverti notikumi, savā ziņā arī vēlējumi. Tas nebija pašmērķis, bet cilvēki, kuri ir lasījuši, tos tā uztver. Ir skolas, kuras krājumu vairākos eksemplāros jau iegādājušās izlaidumiem.

Mani vēl nepublicētie stāsti lielākā mērā ir jauna cilvēka skatījums uz daudziem notikumiem. Neteiktu, ka tas ir biogrāfisks, bet noteikti savijas ar tiem notikumiem, kuriem esmu gājis cau-

ri, aprakstījis dažādas situācijas. Pateicīgs materiāls ir skolas un augstskolas laiks, tur ir liela intensitāte, par ko rakstīt. Cilvēciskās attiecības un iekšējās sajūtas no vienas līdz otrai galējībai, no depresijas līdz pat ekstāzei iemīloties. Interesanta tēma, ko var vēl rakt un pētīt.”

JAUNRADES BRĪNUMS JEB RAKSTĪŠANA KĀ SALDAIS ĒDIENS DIENAS NOSLĒGUMĀ

“Bez rakstīšanas nebūtu dzejoļu, to nebūtu bez Rudzātu vidusskolas latviešu valodas un literatūras skolotājas Ivetas Kārkles kā padomdevējas. Šajā krājumā liela ietekme bija maniem darba kolēģiem, kuri ieteica domāt par izdevumu un palīdzēja. Bez pareizajiem cilvēkiem es nebūtu nekas.

Es studēju Rīgas Tehniskajā universitātē starptautisko ekonomisko sakaru vadīšanu. Darbs saistīts ar sociālajiem medijiem. Kad atliek laiks rakstīšanai? Tas savijas ar manu dzīves principu: jo vairāk dari, jo vairāk vari izdarīt. Līdz ar to nevaru teikt, ka ir īpaša atslēga, kā to apvienot, lai visu paspētu. Galvenais ir nebaidīties kaut ko nepaspēt. Jo vairāk dari, jo tas rada lielāku spiedienu un dod labāku gala rezultātu. Nekad rakstīšanu nevarētu uztvert kā darbu vai studijas. Man rakstīšana ir atpūtas process. Ja es studētu filoloģiju, savā ziņā rakstīšanu būtu nokāvis, kaut tā ir skarbi teikt, zaudējis par literatūru tādu izpratni un sajūtu, kas man ir tagad, jo gan literatūrzinātniekiem, gan valodniekiem literatūra un valoda kļūst par instrumentu. Bet man joprojām tas ir jaunrades brīnums. Kad visa diena ir pagājusi darbā, tad vakarā dzejolis vai stāsts ir salda ēdiens, kā noslēgt dienu.”

Nozīmīgi ir saglabāt domu, ka jebkurā brīdī vari atgriezties. Ja ļaus iespējas, atbildis profesionālajam grādam un vēlmēm, es būšu priecīgs dzīvot dzimtajā pusē.

2

MĀJAS UN CEĻŠ

“Man ir duāla sajūta. Var teikt, ka par piecām septiņdaļām esmu Rīgā, nedēļas nogalēs divas dienas pavadu mājās Rudzātos. Bieži vien pēc sajūtām liekas, ka ir otrādi, jo mājās laiks ir nesteidzīgāks. Tas ir vērtīgi, varu atpūsties un pabūt vienatnē, jo Rīgā koncentrējos uz konkrētām lietām. Droši vien vairāk rakstu mājās, jo vairāk ir laika. Nesmādēju arī rakstīšanu ceļā, vilcienā vai autobusā.

Ceļš – tā savā ziņā ir robežšķirtne, jo, izejot no mājām, iekāpjot autobusā, tālāk vilcienā, tu atstāj daļu sevis. No vienas puses, tā ir personības dališanās. No otras puses, ir labi, ka tu vari atstāt daļu savas dzīves vienā vietā, kaut kādu daļu – otrā. Protams, tās abas apvienot, ja nepieciešams. Līdz ar to vilcienā rodas vērtīgas domas.”

PATRIOTISMA TĪRĀKĀ, SKAIDRĀKĀ IZPAUSME

“Par patriotismu ir grūti runāt. Jo vairāk runā par patriotismu, jo vairāk nonivelē tā jēdzienu. Pirmkārt, tas ir

darbs, ko tu dari klusām, nemanot, ko tu dari savu līdzcilvēku labā. Ļoti labi to esmu sapratis, strādājot “Vītolu fondā”. Bieži cilvēki izvēlas ziedot anonīmi. Tas ir patriotisms tīrākajā, skaidrākajā tā izpausmē – ziedot idejai jauniešu izglītošanai Latvijā. Protams, ne jau katram no mums ir iespēja sakrāt miljonus dzīvē. Man šķiet, ka patriotisms atspoguļojas, kā mēs pildām savus pienākumus un kāda ikdienā ir mūsu attieksme pret valsti notiekošajiem procesiem. Arī kritikā ir sava daļa patriotisma, taču, cenšoties iekost cits citam, mēs traucējam attīstīties. Katram pašam ir jāsaprot, kas viņam ir patriotisms. Ja Latvijā ir 1,8 miljoni iedzīvotāju, tad droši vien ir 1,8 miljoni veidu, kā parādīt savu patriotismu. Es rakstu Facebook lapā par lietām, kas ir aktuālas un sabiedrībā būtiskas, kaut arī reizēm nav ērtas un patīkamas. Cik vien manos spēkos iespējams, es cenšos palīdzēt cilvēkiem. Ja tas man neprasa pārcilvēcisku piepūli, kāpēc lai es to nedarītu, neko negaidot atpakaļ. Tur jau ir tas sāls, nedomāt par pateicību, bet citam palīdzēt kulties uz priekšu.”

3

**VĒRTĪBAS – MIERS,
BRĪVĪBA UN
DEMOKRĀTIJA**

“Ja šāds jautājums man tiktu uzdots pirms diviem gadiem, būtu cita atbilde. Bet kopš kara sākuma un turpināšanās Ukrainā, man tas ir miers kā vērtība pati par sevi. Kāpēc kaut kur pasaulē nav miera, kaut arī mēs saprotam, ka nogalināt ir slikti, ka labāk tiekties uz labturību, pārticību, nekā kaut ko iznīcināt? Vērtība ir brīvība. Kāpēc šis karš ir iespējams? Jo krievu tauta savā valstī, savās domās ir nebrīva tauta. Brīvība nav iespējama nevienā citā izpausmes veidā kā demokrātija. Un arī tā ir milzīga vērtība, ka dzīvojam Latvijā, sabiedrībā, kurā brīvi varam izteikt savu viedokli. Mēs pie tā esam pieraduši un apmāruši, bet diemžēl ne visā pasaulē tas tā ir.

Pirms diviem gadiem būtu teicis, lielākā vērtība ir cilvēka iekšējās laimes sasniegšana, spēja realizēties. Taču atkal nonākam pie tā, kamēr pasaulē nebūs radīti apstākļi, kamēr nemainīsies situācija, mēs nevarēsim sasniegt iekšējo laimi, dzīvojot tikai savas zemes robežās, ja apkārt nebūs tādas fundamentālas lietas kā miera.”

5

JAUNĪBA, KAS PIEDOD

“Mana atbilde būs līdzīga atbildei Jura Podnieka filmā “Vai viegli būt jaunam?” No vienas puses, jaunībā ir ārkārtīgi sarežģīti, jo ir ietvars, kurā jāieklaujas, bet gribas tikt ārā no rāmjiem. Sāc saprast, ka daudzas lietas nav tik rožainas. Līdz 25 gadu vecumam daudzas emocijas izjūti pirmo reizi, vēl notiek formēšanās jaunām sajūtām. Bet jaunam būt ir viegli, tā ir priekšrocība, jo jaunība daudz ko piedod. Līdzciltieki cenšas palīdzēt jauniem cilvēkiem, dod iespējas izteikt savas domas. Sabiedrība ir mainījusies, un mūsdienās jauniešu uzskatu vērtība pieaug.

4

**CAUR MODERNĀM
TEHNOLOĢIJĀM
UZ LAUKIEM**

“Saistībā ar tehnoloģijām pirmo reizi vēsturiski noticis tā, ka no pilsētām varētu notikt pārplūšana uz laukiem, jo ir attālinātais darbs, kādu savu dzīves daļu vari pavadīt ārpus darba biroja. Abas alternatīvas ir atvērtas. Tā kā pēc bakalaura grāda iegūšanas esmu nolēmis turpināt studijas, tad Rīgā man vēl būs kāds posms, taču tajā pašā laikā tas netraucē piesaisti dzimtajai vietai. Protams, fiziskā klātbūtne ir ārkārtīgi nozīmīga. Bet nozīmīgi ir saglabāt domu, ka jebkurā brīdī vari atgriezties. Mans dzimtais Līvānu novads attīstās strauji, un ir uzņēmumi, kas darbojas starptautiskajā tirgū. Ja ļaus iespējas, atbildīs profesionālajam grādam un vēlmēm, es būšu priecīgs dzīvot dzimtajā pusē.

Kad esmu Rīgā, tad gribas uz Rudzātiem. Kad ilgāku laiku esmu mājās, tad gribas doties uz Rīgu, piemēram, aiziet uz teātri, kino vai izstādi. Fascinē, ka cenas teātra biļetēm pieaug, bet zāles ir pilnas. Tātad ar Latvijas tautu viss ir kārtībā. Bet ir tādas lietas, ko es nevaru izdarīt Rīgā, nevaru to pat iedomāties, piemēram, sēņot vai zvejot. Jo kļūstam tehnoloģiski attīstītāki, jo saprotam, ka gribam atgriezties pie dabas un fiziskām lietām.”

Tas ir nozīmīgi, tāpēc maksimāli viegli. Bet cilvēka iekšējo būtību tas nav mainījis. Šis laiks ir pretrunu pilns, tas ir grūtākais, ar ko jāietiek galā, kad ārpuse saduras ar iekšējo pasauli.”

*Es meklēju vārdus kā dimantus
un darbus kā zeltu,
bet kļuva bagāts,
kad beidzot sapratu –
visskaistākais ir laiks,
ko nevis izmisīgi meklējam,
bet liktenīgi atrodam.*

(Dāvids Rubens)